

Stenografični zapisnik

četrte seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 21. septembra 1888.

Nazoči: Prvosednik: deželni glavar dr. Jožef Poklukar. — Vladni zastopnik: c. kr. deželni predsednik baron Andrej Winkler. — Vsi članovi razun: knezoškof dr. Jakob Missia, baron Oton Apfaltrern, dr. Makso Samec, baron Alfons Zojs.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika III. deželno-zborske seje 18. septembra 1888.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 40. Vladna predloga z načrtom zakona, s katerim se izdajajo na podstavi zakona z dné 17. junija 1888. leta, drž. zak. št. 99, določila o plačilu za verski pouk po javnih ljudskih šolah.
4. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu zaklada prisilne delalnice za l. 1887. (k prilogi 12.).
5. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada prisilne delalnice za l. 1889. (k prilogi 13.).
6. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji požarne brambе na Bledu za podporo.
7. Ustno poročilo finančnega odseka o § 9. letnega poročila, marg. št. 4 «Holzapfelnova ustanova za gluhoneme».
8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Janeza Pelc-a iz Ribnice gledé podpore za gluhonemo hčer Angelo Pelc.
9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Marije Ivane Oblak, učiteljice gluhonemih v Šmihelu pri Novem Mestu, za nagrado.
10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Marije Ingonde Pavlin, šolske sestre v Šmihelu, zavolj nagrade za poučevanje v ženskih ročnih delih.
11. Priloga 41. Poročilo upravnega odseka o samostalnem predlogu poslanca dr. Papeža in tovarišev o preuredbi § 13. deželnega volilnega reda (k prilogi 37.).
12. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada učiteljskih penzij za l. 1889. (k prilogi 8.).
13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji nadučiteljeve udove Franciške Ušeničnik za pokojnino in za uzgojnino.
14. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji učiteljeve udove Katarine Lavrič za zboljšanje pokojnine.
15. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji učiteljeve soproge Franciške Kalin za podporo.
16. Ustno poročilo finančnega odseka o § 8. letnega poročila, marg. št. 5, «zavarovanje učiteljev».

Stenographischer Bericht

der vierten Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 21. September 1888.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Dr. Josef Poklukar. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Baron Winkler. — Sämmtliche Mitglieder, mit Ausnahme von: Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Baron Otto Apfaltrern, Dr. Max Samec, Alfons Baron Zojs.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolles der III. Landtags-Sitzung vom 18. September 1888.
2. Mittheilungen des Landtags-Präsidiums.
3. Beilage 40. Regierungsvorlage eines Gesetzesentwurfes, mit welchem auf Grund des Gesetzes vom 17. Juni 1888, R. G. B. Nr. 99, Bestimmungen über die Entlohnung des Religionsunterrichtes an den öffentlichen Volksschulen getroffen werden.
4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsab-schluß des Zwangsarbeitshausfondes pro 1887 (zur Beilage 12).
5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Voranschlag des Zwangsarbeitshausfondes pro 1889 (zur Beilage 13).
6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventions-gesuch der Feuerwehr in Belde.
7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über § 9 des Rechenschaftsberichtes, Marg.-Nr. 4, «Holzapfel'sche Taubstumm-Stiftung».
8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Johann Pelc von Reifnitz um Unterstützung für seine taubstumm Tochter Angela Pelc.
9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Maria Johanna Oblak, Taubstummenerin in St. Michael bei Rudolfswert, um eine Remuneration.
10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Maria Ingonda Pavlin, Schulschwester in St. Michael, um Remuneration für Handarbeitsunterricht.
11. Beilage 41. Bericht des Verwaltungsausschusses über den selbstständigen Antrag des Abgeordneten Dr. Papež und Genossen betreffend die Aenderung des § 13 der Landes-Wahlordnung (zur Beilage 37.).
12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Voranschlag des Lehrerpensionsfondes pro 1889 (zur Beilage 8).
13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Oberlehrerswitwe Franciska Ušeničnik um Bewilligung der Pension und der Erziehungsbeiträge.
14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Lehrerswitwe Katharina Lavrič um Erhöhung der Pension.
15. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Gesuch der Lehrersgattin Franciska Kalin um Unterstützung.
16. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über § 8 des Rechenschaftsberichtes, Marg.-Nr. 5, «Volksschullehrer-Versicherungen».

17. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji odbora za Vodnikov spomenik zavolj podpore.
18. Ustno poročilo finančnega odseka zavolj ustanovitve strokovne šole za šivanje čipek in umetno vezenje v Ljubljani (k prilogi 35.).
19. Ustno poročilo finančnega odseka o cesti skozi Kopačnico (k prilogi 32.).
20. Ustno poročilo finančnega odseka o porabi izrednega kredita v znesku 12.100 gld. za deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu l. 1887. (k prilogi 2.).

Seja se začne ob 11. uri 45. minut dopoldne.

17. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventionsgesuch des Ausschusses für das Bodnik-Denkmal.
18. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses wegen Errichtung einer Fachschule für Spizennäherei und Kunststickerei in Laibach (zur Beilage 35).
19. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses in Betreff der Kopačnica-Straße (zur Beilage 32).
20. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Verwendung des außerordentlichen Creditcs von 12.100 fl. für die Landes-Wein-, Obst- und Ackerbauschule in Stauden im Jahre 1887 (zur Beilage 2).

Beginn der Sitzung um 11 Uhr 45 Minuten vormittags.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost visoke zbornice in otvarjam sejo. Prosim gospoda tajnika, da prečita zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika III. deželno-zborske seje 18. septembra 1888.

1. Lesung des Protokolls der III. Landtags-sitzung vom 18. September 1888.

(Tajnik Pfeifer bere zapisnik III. seje v slovenskem jeziku. — Secretär Pfeifer verliest das Protokoll der III. Sitzung in slovenischer Sprache.)

Deželni glavar:

Želi kdo gospodov kak popravek ravnokar prečitanega zapisnika? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ne. Torej izrekam, da je zapisnik zadnje seje potrjen.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidenten.

Deželni glavar:

Od c. kr. deželnega predsedstva je deželnemu odboru došlo sledeče pisanje; prosim gospoda tajnika, da ga prečita:

Tajnik Pfeifer

(bere — liest):

An den
Iöblichen krainischen Landesauschuss
in

Laibach.

Nr. 2496/Pr.

Note!

Seine k. und k. Hoheit der durchlauchtigste Kronprinz Herr Erzherzog Rudolf haben mit aufrichtiger Befriedigung die Nachricht über die Anfangs October l. J. stattfindende Eröffnungsfeier des Höchstseinen Namen führenden Landes-Museums in Laibach vernommen und bedauern recht sehr, nicht in der Lage zu sein, mit Ihrer kais. Hoheit der Frau Kronprinzessin der hiezu ergangenen Einladung nachkommen zu können.

Hievon beehre ich mich den Iöblichen Landesauschuss zufolge Schreibens des Secretariates Seiner k. und k. Hoheit des durchlauchtigsten Kronprinzen vom 15. d. M. auf die geschätzte Note vom 2. v. M. J. 4886 mit dem Beifügen in Kenntniss zu setzen, dass hiernach von der beabsichtigten Entsendung einer Deputation des hohen Landtages, welche die Einladung zur feierlichen Eröffnung des Landesmuseums höchsten Ortes zu unterbreiten hätte, Abstand zu nehmen wäre.

Laibach am 17. September 1888.

Der k. k. Landespräsident:
Winfler.

Deželni glavar:

Slavni zbor! Iz tega pisanja je razvidno, da nasemu cesarju in njegovi rodbini zvesta dežela letos ne bode imela sreče pozdraviti v svoji sredi Njegove cesarske visokosti cesarjeviča Rudolfa in ne Njegove visoke soproje nadvojvodice Stefanije.

Kakor smo prepričani, da bi Njegova cesarska visokost se rada udeležila slavnosti, tako se pridružimo tudi mi obžalovanju, katero izreka Njegova visokost, da mu ni bilo mogoče letos priti v sredino naše dežele. Nadejamo se pa, da to, kar se letos ni moglo zgoditi, očitvidno zaradi preobilnega posla, ki se je naložil Njegovi cesarski visokosti v interesu skupne vojne, se bode kar pred zgodilo in bomo imeli priliko izražati svoja čutila udanosti Njegovi cesarski Visokosti in pozdravljati Njeno Visokost, nadvojvodico Stefanijo prvič v naši deželi.

Predlagam sicer, da se to pisanje vzame na znanje. Ako ni ugovora, smatram, da slavni zbor temu pritrdi. (Ni ugovora. — Es wird kein Widerspruch erhoben.)

Predsedstvu deželne zbornice so došle sledeče peticije:

Ravnateljstvo Kranjske gimnazije prosi podpore za uboge dijake.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Schul-ausschuss der gewerblichen Fortbildungsschule in Gottschee bittet um Subvention pro 1888 und 1889.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Majchet Johanna, Musiklehrerswaife in Triest, bittet um Bewilligung des Fortbezuges der Gnadengabe jährlicher 50 fl.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Šuklje izroča sledeči prošnji:

Prošnja učiteljske konference za Kamniski okraj za zboljšanje in uravnanje učiteljskih plač.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Okrajno-cestni odbor Metliški prosi za preložitve ceste Verčice-Semič-Črnomelj in uvrstenje med deželne ceste.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Klun izroča prošnjo Luke Jerana, kanonika, za podporo za šolsko mladino za dijaslo kuhinjo.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Jaz izročam prošnjo:

Philosophen-Unterstützungsverein an der k. k. Wiener Universität bittet um Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec dr. Vošnjak izroča prošnjo šolske občine v Cerknici za podporo za zvršitev šolske zgradbe.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Lavrenčič izroča prošnjo Marko Uršiča in Andreja Razpoda iz Vrhpolja za 300 gld. od-

škodnine, ker pri svojih mlinih trpita škodo vsled uravnanja Vipavskih vodá.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Lavrenčič izroča prošnjo županstva v Vrhpolji za podporo 500 gld. za zgradbo novega vodnjaka.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Šuklje izroča prošnjo Alojzija Gangla, slušatelja posebne šole g. Zumbusch-eve za kiparstvo na Dunaji za podporo.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Pfeifer izroča prošnjo občin Mirnapeč in Prečna, da bi se domače žganje za domačo porabo oprostilo deželne naklade.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Kersnik izroča prošnjo občine sv. Ožbald, Kamniškega okraja, za razdelitev te občine v dve samostalni občini.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

3. Priloga 40. Vladna predloga z načrtom zakona, s katerim se izdajajo na podstavi zakona z dné 17. junija 1888. leta, drž. zak. št. 99, določila o plačilu za verski pouk po javnih ljudskih šolah.

3. Beilage 40. Regierungsvorlage eines Gesetzeswurfes, mit welchem auf Grund des Gesetzes vom 17. Juni 1888, R. G. B. Nr. 99, Bestimmungen über die Entlohnung des Religionsunterrichtes an den öffentlichen Volksschulen getroffen werden.

Poslanec Klun:

Predlagam, naj se ta predloga, katera je v tesni zvezi z normalno-šolskim zakladom, izroči finančnemu odseku.

(Obvelja. — Angenommen.)

4. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu zaklada prisilne delalnice za l. 1887. (k prilogi 12.).

4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Zwangsarbeitshausfondes pro 1887 (zur Beilage 12.).

Berichterstatter Puckmann:

Hoher Landtag! Der Finanzausschuss hat den Rechnungsabschluss der Zwangsarbeitsanstalt für das Jahr 1887 eingehend geprüft und gefunden, dass sowohl in den Ein-

nahmen als auch in den Ausgaben sehr wesentliche Ueberschreitungen stattgefunden haben, welche jedoch dadurch gerechtfertigt erscheinen, dass der Zwanglingsstand ein höherer geworden ist, als präliminirt wurde. Wie die geehrten Herren aus der Vorlage 12 ersehen, betragen die Ueberschreitungen bei den Ausgaben 18.215 fl. 60 kr., dagegen in den Einnahmen 2425 fl. 83 1/2 kr. Die geehrten Herren werden es mir erlassen, alle hier angeführten Ziffern vorzutragen, nachdem die Vorlage ohnehin schon seit längerer Zeit sich in Ihren Händen befindet, und ich glaube daher nur beantragen zu sollen: Das hohe Haus wolle den vorliegenden Rechnungsabschluss genehmigen.

Was den Vermögensstand anbelangt, hat sich mit Ende des Jahres 1887 eine Erhöhung von 11.780 fl. 8 1/2 kr. ergeben, welche davon herrührt, dass ein Grundstück angekauft und ein neues Gebäude aufgeführt worden ist. Die Abschreibungen sind vorgenommen worden, wie der hohe Landtag seinerzeit beschloffen hat, und der Vermögensstand stellt sich daher auf 118.119 fl. 41 kr.

Ich erlaube mir im Namen des Finanzausschusses den Antrag zu stellen:

Der Rechnungsabschluss des Zwangsarbeitshausfondes pro 1887 mit

den Ausgaben per	168.653 fl. 92 1/2 kr.
den Einnahmen per	164.381 „ 49 „

und dem Abgange von	4.272 fl. 43 1/2 kr.
somit mit dem Vermögensstande von	118.119 fl. 41 kr.

wird genehmiget.

(Obvelja. — Angenommen.)

5. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada prisilne delalnice za l. 1889. (k prilogi 13.).

5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Vorausschlag des Zwangsarbeitshausfondes pro 1889 (zur Beilage 13.).

Berichterstatter Puckmann:

Der Finanzausschuss hat den Vorausschlag des Zwangsarbeitshausfondes ebenfalls eingehend geprüft und findet an den einzelnen Zahlen nichts zu ändern.

Ich würde mir im Interesse der Beschleunigung die Bitte erlauben, nur die Hauptziffern verlesen zu dürfen, ohne auf die Einzelposten einzugehen. Wenn jemand der geehrten Herren eine Bemerkung zu diesem oder dem anderen Punkte zu machen wünscht, so bin ich ja zu jeder Auskunft gerne bereit.

(Bere glavne svote potrebscine iz priloge 13., st. I-XVII — liest die Hauptsummen des Erfordernisses aus der Beilage 13, Punkt I-XVII.)

Punkt XVIII entfällt, weil keine Neubauten präliminirt sind.

Das Gesamterfordernis beläuft sich auf 90.410 fl.

Abgeordneter Deschmann:

Ich erlaube mir dem hohen Hause mitzutheilen, dass nach einem Berichte der Zwangsarbeitshausverwaltung wegen Ertheilung des Religionsunterrichtes und Besorgung der

Seelsorge in der Zwangsarbeitsanstalt durch den Franciscaner-Orden in neuester Zeit wieder Schwierigkeiten sich ergeben haben, welche vielleicht die Bestellung eines eigenen stabilen Seelsorgers für die Anstalt nothwendig machen werden, was allerdings wegen der zu diesem Amte erforderlichen Sprachkenntnisse mit großen Schwierigkeiten verbunden sein wird, da der betreffende Seelsorger der deutschen, italienischen und slovenischen Sprache mächtig sein müßte. Der Act ist erst gestern an den Landesausschuß gelangt, aber ich glaube dem hohen Landtage schon im voraus die Mittheilung machen zu sollen, daß der Landesausschuß nachträglich noch eine Vorlage mit dem Antrage auf Bestellung eines eigenen Seelsorgers für das Zwangsarbeitshaus an den Landtag einbringen wird.

Berichterstatter Puckmann:

Wir kommen nun zur Bedeckung.

Bere svote v naslovih troškov I-VI — Liest die Summen in den Ausgabenrubriken I-VI.)

Die Gesamtbedeckung beträgt 105.186 fl., und es zeigt sich somit im Vergleiche mit dem Gesamterfordernisse von 90.410 fl. ein Ueberschuß von 14.776 fl. Dieser Ueberschuß soll natürlich für die Rückzahlung der Vorschüsse verwendet werden, welche der Landesfond seinerzeit an den Zwangsarbeitshausfond geleistet hat.

Der Finanzausschuß stellt daher den Antrag:

Der Voranschlag des Zwangsarbeitshausfondes pro 1889 mit

den Einnahmen von	105.186 fl.
den Ausgaben von	90.410 »

wird genehmiget und der Ueberschuß von 14.776 fl. soll zur theilweisen Refundirung der Vorschüsse des Landesfondes verwendet werden.

(Obvelja. — Angenommen.)

6. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji požarne brambe na Bledu za podporo.

6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventionsgesuch der Feuerwehr in Beldeš.

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! V Bledu se je osnovila prostovoljna požarna bramba, katera je zlasti potrebna postala od tedaj, ko se je Bled proglasil za zdravišče. Za potrebno orodje je izdala ogromni znesek 5274 gld. 26 kr. ter je pridjala svoji prošnji tudi izkaz, katere reči in za koliko jih je nakupila. Najdemo tukaj namreč tele nakupljene reči (bere — liest): »Ankauf einer Fahrspitze 1060 fl., Ankauf einer Hydropspitze 950 fl., Baukosten des Depositoriums sammt Einrichtung 1100 fl., Ankauf 300 Meter Hanfschläuche 390 fl., Ankauf 100 Stück Feuer-eimer 155 fl., Ankauf gesammter Feuerwehr-Ausrüstung für 45 Mann 715 fl. 60 fr., Ankauf eines Schlauchwagens 70 fl., Ankauf einer Steigerleiter sammt dazu gehörigen Karren 135 fl., Gesamtauslagen bei den Tombolas 1885, 1886, 1887 = 241 fl. 16 fr., Gesamtauslagen beim Fahnenweih-

feite 1886 = 190 fl. 40 fr., Gesamtauslagen beim Volksfeite 1887 = 97 fl. 80 fr., Gesehungskosten eines Schlauchthurns 130 fl., Gesehungskosten eines Mannschaftswagens 40 fl.»

V ta namen pa ji je došlo le 3847 gld. 11 kr. Ljudje sami niso tako imoviti, da bi mogli iz občinskih dohodkov mnogo žrtvovati, zato so si zmislili raznotere načine, kako bi denar dobili. Napravili so večkrat v ta namen tombole, ki so tudi precej denarja donasale, n. pr. l. 1886 ena tombola 342 gld. 14 kr. Druge štiri tombole so donasale 258 gld. 30 kr., druge štiri zopet 265 gld., ljudska veselica 263 gld. 61 kr., potem slavnost pri blagoslovljenji zastave 231 gld. 29 kr. Vsega skupaj so toraj dobili 3847 gld. 11 kr. Med dohodki je zapopadeno tudi darilo, katero je že dvakrat dala dežela iz denarjev, katere plačujejo zavarovalne banke v deželni zaklad, vsakikrat po 150 gld. Požarna bramba ima še dolga 1427 gld. 85 kr. Da bi ga poravnala, obrnila se je s prošnjo za podporo do deželnega zbora. Finančni odsek je vse razloge pretehtal, in pri ogromnem dolgu, katerega omenjeno društvo še ima, in pri važnosti, katero ima to društvo zaradi tujcev, ki dohajajo na Bled, je finančni odsek mislil, da bi bilo prav, slavnemu zboru priporočati, naj iz omenjenih dohodkov, katere dobiva od zavarovalnih bank, dovoli nekoliko večjo podporo požarni brambi na Bledu. Zatorej se predlog finančnega odseka glasi:

Prošnja vodstva požarne brambe v Bledu se izroča deželnemu odboru s priporočilom, naj dovoli društvu kolikor mogoče zdatno podporo iz doneskov zavarovalnih bank.

(Obvelja. — Angenommen.)

7. Ustno poročilo finančnega odseka o § 9. letnega poročila, marg. št. 4 „Holzapfelnova ustanova za gluhaneme.“

7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über § 9 des Rechenschaftsberichtes, Marg. Nr. 4 „Holzapfel'sche Taubstummene-Stiftung.“

8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Janeza Pelca iz Ribnice gledé podpore za gluhanemo hčer Angelo Pelc.

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Johann Pelc von Reifnitz um Unterstützung für seine taubstumme Tochter Angela Pelc.

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! V 14. seji lanskega zasedanja dné 17. januarja 1888 so bili sprejeti naslednji predlogi finančnega odseka:

«1. Deželnemu odboru se naroča, naj se potom slavne deželne vlade obrne do visokega ministerstva s prošnjo, da bi v smislu lanskega deželnozborrowega sklepa

a) pritrdila izročitvi Holzapfelnovne zapuščine v deželno oskrbovanje, ne da bi se zaračunovali petodstotni doneski k upravnim stroškom,

b) privolila, da se iz Holzapfelnovih dohodkov za gluhoneme deklice v zavodu šolskih sester «*de Notre Dame*» v Šmihelu pri Novem Mestu, dokler deželne koristi ne bodo zahtevale drugačnega ukrepa, preskrbi 20 prostorov po 150 gld. za vsako gojenko, torej v skupnem najvišjem znesku 3000 gld.

2. Deželnemu odboru se dalje naroča, da v slučaju, ako visoko ministerstvo pritrdi izročitvi Holzapfelnovne zapuščine v deželno oskrbovanje, nemudoma pretresa vprašanje, kje, kako in kdaj bi se dala napraviti lastna gluhonemnica in da o tej zadevi poroča prihodnjemu deželnemu zboru.

Te sklepe je deželni odbor s svojim pismom 15. avgusta 1888, št. 738, naznanil slavni vladi, od katere pa dosedaj še ni prišel noben odgovor. Dotična reč namreč od ministerstva, kamor se je vsa ta zadeva poslala, še ni prišla nazaj in še ni rešena. Ali število onih, kateri komaj čakajo, da bi se oživela Holzapfelnova ustanova, da bi zamogli za svoje gluhoneme reve iz tega zaklada kaj podpore dobivati, se čedalje več množi, in prednica zavoda šolskih sester v Šmihelu pri Novem Mestu je priložila svoji prošnji nekoliko pisem, iz katerih je razvidno, koliko se jih je vnovič oglasilo za sprejem. Tako se je oglasil nek posestnik iz Maverla, Matija Staudacher, ki prosi, naj se mu pové, kako bi mu bilo mogoče svojo gluhonemo hčerko v zavod šolskih sester poslati. Bila je prej zdrava in trdna ter je že govorila in dobro slišala. Ko je bila 3 leta stara je pa vsled hude bolezni zgubila sluh in govorjenje. Oče jo je sicer poučeval v pisanji, a veliko koristi od tega nima, ker ne razume, kar zapiše; zato bi jo rad poslal v zavod šolskih sester in prosi, naj mu povedô pogoje, pod katerimi bi jo sprejeli. Drugo tako naznanilo je poslal gospod Domicelj, vikar v Črnem Vrhu. Ta pripoveduje, da ima v fari gluhonemo deklico Marijo Mikuš, ki se je od očeta in mladega bratca dobro pisati naučila, ali kaj pomaga, ko gluhonema ubožica ne razume, kar piše? Treba je torej, da v zavodu zadobi potrebne pojme, da ve tudi svoje misli pismeno ali z znamkami drugim ljudem izražati. Tretje tako pismo je poslal gospod Martin Končnik, župnik v Javorniku, ki pripoveduje o neki dekli Jeri Lubur iz Gumniš. Četrto tako pismo je pismo nekega Alojzija Rakovca, uradnika južne železnice v Mariboru in našega rojaka, ki ima med 8 otroci gluhonemo deklico, kateri bi rad preskrbel potreben pouk. V Gradcu so mu odgovorili, da tam ni prostora, ker morajo v prvi vrsti skrbeti za štajarske deželane, istotako so mu odgovorili v Gorici. Razun tega je plača visoka. V Gradcu 200 gld., v Gorici 300 gld. za otroka, kar mu je preveč. Obrača se torej do zavoda usmiljenih sester s prošnjo, naj mu poročajo, kako bi bilo mogoče, otroka tje spraviti.

Med drugimi prošnjami, katere zadevajo Holzapfelnovno ustanovo, je tudi prošnja posestnika Janeza Pelca iz Ribnice, ki ima gluhonemo hčer, Angelo Pelc, že eno leto v Šmihelu. Po svojih močeh za njo plačuje, ker ima pa več družine in nima posebnih do-

hodkov, tudi on prosi, naj bi se mu iz Holzapfelnovne ustanove za odgojo njegove gluhoneme hčeri dovolila kaka podpora. Zlasti bi se to spodobilo, ker si je umrli Holzapfel večino svoje imovine ravno kot dekan v Ribnici pridobil, ter pri svoji oporoki gotovo reve tega kraja največ v mislih imel.

Ker pa reč pri ministerstvu še ni rešena, deželni zbor o tej prošnji ne more sklepati, ampak jo more le za slučaj, ko bode načelno vprašanje ugodno rešeno, izročiti deželni vladi s priporočilom, naj se pri odajanji Holzapfelnovih ustanov tudi na to prošnjo kolikor mogoče ozira. Gledé te zadeve torej finančni odsek slavnemu zboru predlaga naslednji svet:

Slavni zbor naj sklene:

1.) Visoka vlada se vnovič prosi, naj blagovoljno pritrdi sklepom deželnega zbora sprejetim v XIV. seji dné 17. januarja 1888, oziroma v XIV. seji dné 21. januarja 1887, gledé Holzapfelnovne ustanove in prej ko mogoče reši dotično vlogo deželnega odbora dné 15. avgusta 1888, št. 738.

2.) Prošnja Janeza Pelca se priporočilno izroča deželni vladi, da se po rešitvi načelnega vprašanja v slučaju aktiviranja Holzapfelnovih ustanov za gluhoneme na njo ozira.

3.) Marginalna št. 4, § 9. letnega poročila se jemlje na znanje.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Marije Ivane Oblak, učiteljice gluhonemih v Šmihelu pri Novem Mestu, za nagrado.

9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Maria Johanna Oblak, Taubstummenlehrerin in St. Michael bei Rudolfswert, um eine Remuneration.

10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Marije Ingonde Pavlin, šolske sestre v Šmihelu, zavolj nagrade za poučevanje v ženskih ročnih delih.

10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Maria Ingonda Pavlin, Schulschwester in St. Michael, um Remuneration für Handarbeitsunterricht.

Poročevalec Klun:

Marija Ivana Oblak, prednica zavoda revnih šolskih sester «*de Notre Dame*» v Šmihelu pri Novem Mestu in učiteljica revnih gluhonemih otrok, se je obrnila s prošnjo do slavnega zbora, naj bi ji dovolil za trud, katerega ima s poučevanjem 10 gluhonemih otrok, vsaj toliko podpore, kakor je dobiva pomožni učitelj ali pomožna učiteljica. Poudarja, da ni samo z velikim trdom poučevala gluhonemih deklic, ampak da jih

je morala veliko tudi z živežom preskrbovati, ker so večinoma otroci ubožnih starišev. Pouk se je vršil prav uspešno, kar je pokazal javni izpit, katerega je imela s temi otroci 25. avgusta t. l. in pri katerem sta bila navzoča tudi c. kr. okrajni glavar Ekl, Novomeski prošt Peter Urh in mnogo drugih gospodov. Vsi so se prepričali, kako so otroci, ki so brez vsega pouka tje prišli, že jako umevno nekoliko glasov izgovarjali, da so zamogli knjige, v slovenskem jeziku pisane, brati in tudi dobro računati.

Kakor sem že prej omenil, priporoča prednica te uboge sirote v tej prošnji slavnemu zboru, in ga prosi, naj se za nje potegne pri slavni vladi. Ob enem s to prošnjo došla je od druge učiteljice v tem zavodu, od Marije Ingonde Pavlin, druga prošnja, da bi se ji dovolila nagrada za poučevanje v ženskih ročnih delih. Ona ni poučevala le gluhonemih deklic, ampak tudi 136 drugih deklet tamošnje dekliške šole v ročnih delih. Ta dela so se bila razstavila, in ljudje, kateri so jih ogledovali, so se čudili, kako se more v takej kmetijski šoli toliko opraviti in kako morejo majhne deklice tako lepa dela izdelovati.

Obe prošnji ste podpisani od načelnika krajevnega šolskega sveta, gospoda župnika Peterlina, ki potrjuje, da je to, kar je v prošnji navedeno, tudi res.

Gledé pouka je finančni odsek mislil, da se spodobi, ako svoje mnenje o njem izreče tudi šolska oblast, namreč okrajni šolski svet Novomeski, na čigar sodbo se mora pri odločevanju take nagrade ozirati. To mnenje okrajne šolske oblasti pogrešamo v prošnjah, katerima ni pridejana nobena taka priloga in katerih vsled tega ni mogoče definitivno rešiti. Treba je poprej poizvedeti, ali tudi okrajni šolski svet to šolo zadostno pozna, ali ve za njene uspehe, ali priporoča prošnjo prednice tega zavoda ali ne. Finančni odsek je torej mislil, naj se to pomanjkanje prej odpravi ter naj se v ta namen obrne deželni odbor do okrajnega šolskega sveta v Novem Mestu in poizvé njegovo mnenje, potem pa naj določi primerno nagrado.

Ob enem se je spodtikal finančni odsek na tem, da prošnji tudi formalno niste prav izdelani. Učiteljici prosite namreč podpore za se. To pa vemo, da v redovih udje ne dobivajo nagrade zase, ampak za ves zavod. Zatorej predlaga finančni odsek naslednje nasvete:

«Slavni zbor naj sklene:

1.) Prošnji Marije Ivane Oblak, rednice revnih šolskih sester «*de Notre Dame*» v Šmihelu pri Novem Mestu in učiteljice gluhonemih deklic, pa Marije Ingonde Pavlin, učiteljice za ročna ženska dela v istem zavodu, se priporočilno izročate deželnemu odboru, ki naj se obrne do okrajnega šolskega sveta, da izvé njegovo mnenje in da pri ugodnem poročanju zavodu revnih šolskih sester dovoli primerno nagrado za šolsko leto 1887/88.

2.) V ta namen se deželnemu odboru iz deželnega zaklada dovoljuje kredit do 300 gld., in sicer 200 gld. za poučevanje gluhonemih deklic, 100 gld. pa za pouk v ženskih ročnih delih.»

Finančni odsek je namreč mislil, da sta vsak delavec in vsaka delavka plačila vredna, da torej tudi prisilki, ki

se toliko trudite s poučevanjem gluhonemih otrok in drugih deklic, zaslužite nekaj nagrade za to delovanje. Uvaževal pa je tudi finančni odsek, da iz gluhonemega zaklada nimamo denarja za tak pouk, torej deželni zbor ne more drugega, nego dovoliti to nagrado iz deželnega zaklada. Ko mu bode v oskrbovanje izročena Holzapfelnova ustanova, bode mogoče menda tudi za ta zavod in njegovo učiteljsko osebje dovoljevati stalno nagrado, ravno tako kakor za učitelje in učiteljice v sirotišnici. Priporočam torej predlog finančnega odseka slavnemu zboru v sprejem.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

11. Priloga 41. Poročilo upravnega odseka o samostalnem predlogu poslanca dr. Papeža in tovarišev o prenatredbi § 13. deželnega volilnega reda (k prilogi 37.).

11. Beilage 41. Bericht des Verwaltungsausschusses über den selbstständigen Antrag des Abgeordneten Dr. Papež und Genossen betreffend die Aenderung des § 13. der Landes-Wahlordnung (zur Beilage 37.).

Deželni glavar:

Poročilo upravnega odseka — priloga 41. — razdeljeno je bilo med častite gospode stoprav pričetkom te seje. V zmislu § 29. opravnega reda torej ta predmet ne bi smel priti danes v obravnavo. Prosim torej gospode, če kateri ugovarja obravnavi tega predmeta, naj ta ugovor javi. (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.) Ker ni ugovora, smatram, da slavni zbor pritrdi, da se že danes poroča o tej točki.

Poročevalec dr. Papež:

Slavni zbor! V imenu upravnega odseka imam čast poročati o prilogi 37. gledé prenatredbe § 13. deželnega volilnega reda. Sedaj je veljaven Ljubljanski statut z dné 5. avgusta 1887, po njem se vrše sedaj tudi volitve v mestni zastop in vsled tega treba je postavna določila, katera se menda še nanašajo na stari statut, razveljaviti. To velja o § 13. deželnega volilnega reda, v katerem je izrecno naveden ta statut. Vsled novega statuta se je pomnožilo število volilcev za več kakor 1000, in sicer ne samo vsled znižanega cenzusa, marveč tudi zato, ker so se nekateri stanovi uvrstili med one, ki so pridobili volilno pravico, kakor je razvidno iz § 1. volilnega reda za mesto Ljubljano. Akoravno pa med ono število, katero sem prej navedel, namreč 1000, spada tudi dovelj žensk, ki so izključene po § 10., prvi odstavek deželnozbornskega volilnega reda, ostane še toliko volilnih opravičencev, da je število dovelj pomenljivo in se zato mora reči, da je predlagana prenatredba vsakako potrebna in primerna.

Glede zunanje oblike, katero je izvolil predlagati upravni odsek, se mu je koristno zdelo, ako se ves paragraf, akoravno je nekako obsiren, popolnoma natisne z nasvetovano preuredbo, namreč, naj se izpusti datum starega statuta. Predlog upravnega odseka, kakor je razviden iz priloge 41., se glasi, in si usojam ga prebrati in potem bodem še le postavlo bral, tako-le:

(Bere predlog upravnega odseka in načrt zakona iz priloge 41. — *Liest den Antrag des Verwaltungsausschusses und den Gesetzentwurf aus Beilage 41.*)

Predlagam, naj se sprejme ta predlog v drugem branji.

Deželni glavar:

Predlog obsega več točk, torej je v zmislu opravnega reda pričeti s splošnim razgovorom. Želi kdo izmed gospodov besede? (Nihče se ne oglasi. — *Niemand meldet sich.*) Ker se nihče ne oglasi, preidemo v nadrobno razpravo.

Poročevalec dr. Papež

(bere člen I. iz priloge 41. — *liest Artikel I aus Beilage 41.*)

Deželni glavar:

Želi kdo gospodov besede? (Nihče se ne oglasi. — *Niemand meldet sich.*) Preidemo torej na glasovanje.

Ker se tiče predmeta prenaredbe volilnega reda, treba je po § 9. opravnega reda in § 54. volilnega reda navzočnosti najmanj treh četrtin vseh članov visoke zbornice in privoljenja dveh tretjin navzočih članov za sprejetje predloga. Prosim gospoda tajnika, naj konstatuje pri glasovanju, koliko gospodov poslancev je navzočih.

Preidemo torej k glasovanju, in prosim gospode poslance, kateri pritrdé členu I. ravno prečitanega zakonskega načrta iz priloge 41, da blagovolé obsedeti. (Po kratkem odmoru. — *Nach einer kurzen Pause.*) Izrekam, da je člen I. predloga sprejet z glasovi vseh navzočih 31 gospodov poslancev.

Preidemo k členu drugemu.

Poročevalec dr. Papež

(bere člen II. iz priloge 41. — *liest Artikel II aus Beilage 41.*)

Deželni glavar:

Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — *Niemand meldet sich.*) Prosim torej gospode, ki pritrdé členu II, naj blagovolé obsedeti. (Po kratkem odmoru. — *Nach einer kurzen Pause.*) Člen II. je sprejet z 31 glasovi zoper 1. Preidemo k členu III.

Poročevalec dr. Papež

(bere člen III. iz priloge 41. — *liest Artikel III aus Beilage 41.*)

Deželni glavar:

Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — *Niemand meldet sich.*) Prosim gospode, ki pritrdé členu III., naj blagovolé obsedeti. (Po kratkem odmoru. — *Nach einer kurzen Pause.*) Člen III. je sprejet z vsemi 32 glasovi.

Zdaj prideta naslov in uvod načrtanemu zakonu na vrsto. Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — *Niemand meldet sich.*)

Prosim gospode, kateri pritrdé naslovu in uvodu, naj blagovolé obsedeti.

(Po kratkem odmoru. — *Nach einer kurzen Pause.*)

Naslov in uvod sta sprejeta z vsemi 32 glasovi.

Prosim gospoda poročevalca, naj prebere še odsekova predloga.

Poročevalec dr. Papež

(bere — *liest*):

a) Priloženi načrt zakona se potrdi.

a) Der beiliegende Gesetzentwurf wird genehmigt.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — *Niemand meldet sich.*)

Prosim gospode, kateri pritrdé predlogu a, naj blagovolé obsedeti.

(Po kratkem odmoru. — *Nach einer kurzen Pause.*)

Predlog je sprejet z vsemi 32 glasovi.

Poročevalec dr. Papež

(bere — *liest*):

b) Deželnemu odboru se naroča, da temu načrtu izprosi Najvišje potrjenje.

b) Der Landesausschuss wird beauftragt, die A. h. Sanction dieses Gesetzentwurfes zu erwirken.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — *Niemand meldet sich.*)

Prosim gospode, kateri pritrdé predlogu b, naj blagovolé obsedeti.

(Po kratkem odmoru. — *Nach einer kurzen Pause.*)

Predlog je sprejet z vsemi 32 glasovi.

Poročevalec dr. Papež:

Predlagam, naj slavni zbor sprejme to postavlo tudi v tretjem branji.

Deželni glavar:

V zmislu našega opravnega reda preidemo k glasovanju o celoti, kakor se izraža naš pravilni red. Želi kdo k temu besede, da se precej glasuje o celoti? (Nihče se ne oglasi. — *Niemand meldet sich.*) Prosim gospode, ki pritrdé ravno v drugem branji sprejetemu zakonskemu načrtu tudi v celoti, naj blagovolé ustati. (Zgodi se. — *Geschieht.*)

Torej je predlog tudi v celoti sprejet, in sicer z 32 glasovi, in je ta predmet rešen.

Poročevalec Šuklje:

V imenu finančnega odseka mi je poročati o proračunu zaklada učiteljskih penzij za l. 1889. Predno se znehim tega naloga, prosil bi slavni zbor za dovoljenje, da smem poročati o naslednjih treh točkah današnjega dnevnega reda, to je o peticijah nadučiteljeve udove Frančiške Ušeničnik, učiteljeve udove Katarine Lavrič in učiteljeve sopruge Frančiške Kalin, ker so te prošnje v tesni zvezi s proračunom učiteljsko-penzijskega zaklada. Ob enem prosim slavni zbor, da smem poročati precej še o neki peticiji, katera sicer ni na dnevnem redu današnje seje, pač pa že rešena v finančnem odseku, to je peticija učiteljske sirote Ane Zentrich.

Deželni glavar:

Gospod poročevalec predlaga, da sme o peticiji, katera stoji v tesni zvezi s proračunom učiteljsko-penzijskega zaklada, precej poročati, akoravno ta prošnja ni na dnevnem redu. Ob enem je izrekel gospod poročevalec željo, da bi poročal še pred točko 12 o točkah 13., 14. in 15. Ako nikdo temu ne ugovarja? (Ni ugovora. — Wird kein Widerspruch erhoben.) smatram, da se visoki zbor strinja s predlogom gospoda poročevalca.

Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Ane Zentrich, učiteljske sirote, za miloščino.

Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Lehrerswaife Anna Zentrich um Gnadengabe.

Poročevalec Šuklje:

Finančnemu odseku se je izročila peticija učiteljske sirote Ane Zentrich, katera meri na to, da bi se ji dovolila miloščina, ki ji je bila ustavljena takrat, ko je postala poštna ekspeditorica v Moravčah. Finančni odsek je videl iz prošnje, da je prosilka hči bivšega učitelja na normalni šoli v Ljubljani, prejemale poprej miloščino, katera se ji je pa ustavila vsled tega, ker je bila drugače oskrbljena. Zakon naš gledé uzgojnin sploh ima to določilo, da mora uzgojnina, in sicer navajam tukaj § 73. dotične postave z dné 29. aprila 1872, št. 22, za vsacega otroka nehati, ko izpolni dotični dobo dvajsetih let, ali še poprej z dnevom, ko je drugače preskrbljen. Prosilka je sedaj v službi kot poštna ekspeditorica. Navaja sicer v svoji, precej slabo instruirani prošnji, da ima kot taka le mesečno plačo 12 gld. 50 kr., a finančni odsek si ni mogel to stvar drugače tolmačiti, nego da ima to plačo poleg proste postaje in je bil mnjenja, da je torej prosilka v istini za svojo osobo preskrbljena. Ona se sklicuje na to, da mora skrbeti še za bolno staro mater, vender

ravno tista mati uživa pokojnino 140 gld. iz normalno-šolskega zaklada. Z ozirom na to, da je prosilka za svojo osobo preskrbljena in da njena mati še uživa pokojnino 140 gld. na leto iz normalno-šolskega zaklada, sodil je finančni odsek, da ne gre uslišati te prošnje, in v njegovem imenu stavljam nasvet:

«Prošnja Ane Zentrich-ove, učiteljske sirote, za miloščino se odkloni».

(Obvelja. — Angenommen.)

13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji nadučiteljeve udove Frančiške Ušeničnik za pokojnino in za uzgojnino.

13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Oberlehrerswitwe Franziska Ušeničnik um Bewilligung der Pension und Erziehungsbeiträge.

Poročevalec Šuklje:

Na vrsto pride sedaj peticija nadučiteljske udove Frančiške Ušeničnik za pokojnino in za uzgojnino. Po aktih je položaj te prošnje sledeči: Ranjki mož te udove, nadučitelj na Studenci, Primož Ušeničnik, je napravil učiteljski izpit 28. oktobra 1878, umrl pa je letos na dan 3. junija. Ker postava veli, da mora dotičnik imeti vsaj 10 let vštene učiteljske dobe in ker se ta vštvena doba prične z dnevom storjenega učiteljskega izpita, vidi se iz tega, da manjka 10letni vštveni dobi še 4 mesece in 25 dni. Če se torej zakon strogo tolmači, ni imel ranjki Primož Ušeničnik nobene pravice še do pokojnine in vsled tega tudi udova te pravice imeti ne more. Toda finančni odsek je sodil v tem slučaju, da bi bilo vender treba nekoliko milostiveje postopati in ne tako trdo, kakor zakon vелеva. Oziral se je finančni odsek na to, da je primanjkljaj štirih mesecev in 25 dni naposled vender jako kratek in ne pride prav v poštev; drugič je uvaževal, da je ranjki neprestano bil v učiteljski službi kot ljudski učitelj pričenski z 11. februarjem 1878; in tudi tega ni mogel prezirati, da se med akti nahaja spis, iz katerega je razvideti, da je Ušeničnik v službi si nakopal kal smrtno bolezen. Prehladil se je bil namreč meseca aprila tega leta, ko je moral na ekskurendni pouk z Studenca v Tomiselj. Gledé torej na kratek rok štirih mesecev in 25 dni, ki manjka 10letni vštveni dobi, potem gledé na več kakor 10letno službovanje in z ozirom na to, da si je ranjki v službi nakopal bolezen, stavlja finančni odsek nasvet, naj se postopa nasproti siromašni udovi, katera mora skrbeti za štiri nedorasle otroke, tako, kakor da bi dotični učitelj bil izpolnil 10letno vštveno dobo.

Nasvetujem torej:

«Nadučiteljski udovi Frančiški Ušeničnikovi se dovoljuje pokojnina letnih 196 gld. 66 kr., za njene štiri nedorasle otroke pa uzgojnina po 24 gld. 58 kr. za vsakega iz učiteljskega penzijskega zaklada.»

(Obvelja. — Angenommen.)

14. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji učiteljeve udove Katarine Lavrič za zboljšanje pokojnine.

14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Lehrerswitwe Katharina Lavrič um Erhöhung der Pension.

Poročevalec Šuklje:

Dalje došla je finančnemu odseku prošnja učiteljeve udove Katarine Lavrič. Ranjki njen mož Kristijan Lavrič je bil učitelj na Trebelnem in je vstopil v službovanje l. 1859. Takrat je bil nastavljen z dekretom 7. januarja 1859, moral bi torej imeti že 3 starostne doklade ali petletnice. Takrat pa, ko je umrl, niti prve petletnice ni imel, in zaradi tega prosi udova njegova, da bi se jej naukazali 2 petletnici, poleg tega pa tudi z ozirom na to odmerila še višja pokojnina. Finančni odsek se je bavil s to prošnjo, prezirati pa ni mogel dotične določbe pravokrepnega deželnega šolskega zakona. Po tem zakonu, in tu prideta v poštev §§ 87 in 30, se zahteva za vsako petletnico, da je učitelj primerno služboval. Iz aktov pa se da konstatovati, da je šolsko oblastvo, ki je edino kompetentno presojati službovanje dotičnega učitelja, vedno bilo tega mnenja, da službovanje njegovo ni bilo primerno in vsled tega so se tudi vse prošnje prosilčeve za starostne doklade vedno odklonile. Z ozirom na to pravokrepno razsodbo deželnega šolskega oblastva in na jasne besede našega zakona, ki zahteva primerno službovanje, sodil je finančni odsek, da te prošnje ne gre uslišati in torej v njegovem imenu nasvetujem:

«Prošnja Katarine Lavričeve, nadučiteljske udove v Trebelnem, za službene doklade po ranjkem njenem možu in za zvišeno pokojnino se odkloni.»

(Obvelja. — Angenommen.)

15. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji učiteljeve soproge Franciške Kalin za podporo.

15. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Gesuch der Lehrersgattin Francisca Kalin um Unterstützung.

Poročevalec Šuklje:

Na vrsto pride peticija učiteljeve soproge Franciške Kalin, katera prosi milostne podpore zase in svoje 4 nedorasle otroke. Položaj je sledeč: Njen mož Franc Kalin zginil je letos dné 11. aprila in od takrat ni sledu o njem. Popraševalo se je uradno in privatno, ali nič se ni zvedlo o osodi njegovi. Sluti se, da je brž ko ne ponesrečil se in faktum je, da je zapustil nepreskrbljeno ženo in 4 nedorasle otroke. Žena njegova je položila torej prošnjo za milostno podporo. O pokojnini se sploh nikakor ne bi moglo govoriti, ko bi smrt bila tudi konstatovana. Iz prošnje

namreč ni razvideti, kedaj je Franc Kalin napravil svoj učiteljski izpit; ker pa je bil stalno nastavljen šele l. 1880, da se sklepati, da je izpit napravil k večjemu l. 1879., brez katerega itak noben učitelj nima pravice do pokojnine. Poleg tega pride še v poštev, da se ne vé, ali je Franc Kalin živ ali ne, in da že vsled tega žena ne bi mogla prositi za pokojnino. Vender je bil finančni odsek mnenja, da ne gre, popolnoma odkloniti te prošnje in da se gre ozirati na bedo njeno in njeno družino; torej nasvetujem v imenu finančnega odseka:

«Prošnja Franciške Kalinove, žene bivšega učitelja v Podkrajci Franceta Kalina, se rešuje s tem, da se jej dovoli za tri leta iz učiteljskega penzijskega zaklada, in sicer pričensi s 1. januarjem 1889 miloščina letnih 100 gld. s tem uvetom, ako se med tem časom ne konstatuje življenje ali smrt njenega soproga.»

Poslanec Lavrenčič:

Visoki zbor! V dolžnost si štejem, da spregovorim še nekoliko besed o tej zapuščeni revi, akoravno je že gospod poročevalec razjasnil njen položaj. Ali ker so meni osobne razmere te uboge žene dobro znane, mislim, da je podpora, katero finančni odsek milostno nasvetuje, gledé njene velike revščine vender še premajhna, in zaradi tega bi častitim gospodom še nekoliko besed na srce položil. Žena je silno revna, ima četrto popolnoma nepreskrbljenih otrok, katerih najstarejši še nima devet let, najmlajši pa je šele dva meseca star. Iz tega se da razvideti, da si reva ne more ničesar prislužiti in vender mora sebe in te četrto otrok prerediti. To je nemogoče. Biva sicer pri njenih starih, ali oba sta že v visocih letih, in poleg tega je še kruljeva in pohabljen. Stanje uboge žene je res milovanja vredno in torej bi častitim gospodom prošnjo prav gorko na srce položil, da bi se ji pripoznalo vsaj še 50 gld., ker mislim, da se ta denar res nikamur ne more boljše naložiti, kakor na oltar te uboge reve. Torej sprejmite, gospodje, moj nasvet, naj se pripozna tej siroti namestu 100 gld., miloščina letnih 150 gld.

Poročevalec Šuklje:

Gospod poslanec Lavrenčič je nasvetoval, naj se učiteljski soprogi Franciški Kalin dá namestu 100 gld. miloščine, večja svota 150 gld. Jaz se moram sklicevati le na to, da se o kaki pravici prosilke v tem slučaju sploh ne more govoriti, da gre tú le za kako miloščino, in več gospod poslanec Lavrenčič tudi ni trdil. Mi v finančnem odseku smo se itak milosrdne skazali s tem, da smo predlagali svoto 100 gld. Sicer so razmere, katere je navajal gospod poslanec Lavrenčič, res uvaževanja vredne in jaz za svojo osebo, ne v imenu finančnega odseka, bi se celó strinjal z njegovim nasvetom, toda kot poročevalcu mi né preostaje drugega, nego uztrajati pri predlogu finančnega odseka. Gospodje bodete sami presodli, ali gre pritrditi mojemu nasvetu, ali nasvetu gospoda poslanca Lavrenčiča.

Deželni glavar:

Predlog gospoda Lavrenčiča je premenjalni, torej pride v prvi vrsti na glasovanje. Prosim gospode, ki se strinjajo s predlogom gospoda Lavrenčiča, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Ker je predlog gospoda Lavrenčiča obveljal, odpade glasovanje o nasvetu finančnega odseka.

12. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada učiteljskih penzij za l. 1889. (k prilogi 8.).

12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Vorschlag des Lehrerpensionsfonds pro 1889 (zur Beilage 8.).

Poročevalec Šuklje:

Blagovolite v roke vzeti prilogo 8., našli bodele tam proračun zaklada učiteljskih penzij za l. 1889. V potrebsčini se nam kaže skupna svota 19.950 gld., in sicer je sestavljena ta svota potrebsčine iz sledečih števk. Najprej znašajo v št. I. «penzije za učitelje» 12.400 gld. Po sedanjem statusu znašajo penzije 11.892 gld. Za nove slučaje proračunil je deželni odbor 400 gld., in sicer nasproti znesku 820 gld., katerega nasvetuje deželni šolski svet, torej menj 400 gld. Finančni odsek je sodil, da se bode shajalo z 400 gld. zlasti z ozirom na računске sklepe učiteljsko-penzijskega zaklada prejšnjih let. Finančni odsek je bil torej, kakor deželni odbor, mnenja, da bode dovelj za učiteljske penzije postaviti v proračun 12.400 gld. Pri št. II. «Penzije za učiteljske udove», znaša sedanji status 4128 gld. 14½ kr. Deželni odbor proračunil je za nove slučaje 200 gld. Torej bi znašala skupna potrebsčina pri tem naslovu 4300 gld. Toda ker smo zvišali svoto za pokojnine učiteljskim udovam v enem slučaju, namreč pri udovi Frančiški Ušeničnik za 196 gld. 96½ kr., nasvetujem kot poročevalec finančnega odseka, naj se postavi za penzije učiteljskih udov namestu 4300 gld., 4500 gld. v proračun. Kar se tiče uzgojnin pri št. III. je deželni odbor in deželni šolski svet jih izračunal na 788 gld. 8 kr., ali okroglo 800 gld. To svoto bode treba povišati gledé Frančiški Ušeničnik dovoljene uzgojnine za okroglo svoto 100 gld. Nasvetujem torej, da se postavi za uzgojnine v proračun 900 gld.

Pri «miloščinah» je deželni odbor nasvetoval 1700 gld. Zvišali smo to svoto za 150 gld. vsled tega, ker smo ravnokar sprejeli predlog gospoda poslanca Lavrenčiča, torej mora se postaviti v proračun namestu 1700 gld., 1850 gld. «Odpravnine» ostanejo nespremenjene s 300 gld., «pogrebne» s 400 gld. Za «uradne in pisarniške potrebsčine» plačuje deželni šolski svet 50 gld. in torej se razvidi, da znaša po spremembah, prouzročenih vsled prejšnjih sklepov, skupna svota potrebsčine mesto 19.950 gld., katero svoto nasvetuje deželni odbor 20.400 gld.

Kar se tiče zaklade, znaša skupna svota 8688 gld. Tu nimam nasvetovati nobene spremembe. Kar se tiče št. II: «Šolske globe», moram le opozarjati, da se naslanja naš proračun na presežek 3letne dobe. Sicer se ne da ugovarjati nobeni teh števk, finančni odsek je našel vse v redu, in nasvetujem, da se sprejme v zakladi svota 8688 gld. Če primerjamo skupno svoto potrebsčine v znesku 20.400 gld., s zakladi v znesku 8688 gld., kaže se nam primanjkljaj 11.712 gld., kateri je pokriti iz deželnega zaklada. Usojam se napraviti tu neko kratko opazko, ki se naslanja na primero letošnjega proračuna z računskimi sklepi bivših let. Nepokriti primanjkljaj zaklada za učiteljske penzije, ki se je pokrival moral iz deželnega zaklada, znašal je za l. 1883. 8955 gld., za l. 1884. 9710 gld., za l. 1885. 9060 gld., za l. 1886. 9100 gld., za l. 1887., ko smo imeli izredno veliko miloščin, 9830 gld. Iz teh svot se dá sklepati, da tudi ta nepokriti primanjkljaj 11.712 gld. v istini ne bode izpadel tako visok, kakor smo ga morali preliminarati.

Nasvetujem v imenu finančnega odseka:

«Slavni deželni zbor naj sklene:

Proračun učiteljsko-penzijskega zaklada za l. 1889.	
s potrebsčino	20.400 gld.
z zakladi	8.688 »

in z nepokritim primanjkljajem . . 11.712 gld.
kojega je pokriti iz deželnega zaklada, se odobruje.»

(Obvelja. — Angenommen.)

16. Ustno poročilo finančnega odseka o § 8. letnega poročila, marg. št. 5, «Zavarovanje učiteljev.»

16. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über § 8 des Rechenschaftsberichtes, Marg.-Nr. 5, „Vollschullehrer-Versicherungen.“

Poročevalec Šuklje:

O tej marginalni številki bodem poročal prav na kratko. Lanskega leta se je pri proračunu zaklada za učiteljske penzije stavila resolucija, po kateri se je pozval deželni odbor, naj pretresa vprašanje, ali ne bi kazalo zavarovati učitelje in tako olajšati nekoliko breme, ki zadeva vsled sedanjega pokritja deželni zaklad. Deželni odbor je pisal vsem večjim zavarovalnicam avstrijskim, sprejel je tudi nekoliko odgovorov ter jih izročil deželnemu šolskemu svetu s prošnjo, naj isti izreče svoje mnenje, ali bi se dalo tako zavarovanje zvršiti in ali so morebiti že v kateri avstrijski deželi učiteljske penzije tako zavarovane. Od strani deželnega šolskega sveta do sedaj še ni nobenega ukrepa ali odgovora o tej stvari. Vsled tega ne morem drugega storiti, nego v imenu finančnega odseka predlagati, naj se marginalna št. 5., § 8. vzame na znanje.

(Obvelja. — Angenommen.)

17. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji odbora za Vodnikov spomenik zavoljo podpore.

17. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Subventionsgesuch des Ausschusses für das Vodnik-Denkmal.

Poročevalec Šuklje:

Finančnemu odseku je bila izročena peticija odbora za Vodnikov spomenik. Misel, naj se napravi kak spomenik v Ljubljani na javnem trgu v spomin prvem slovenskemu pesniku, rodila se je pred skoraj 30 leti o priliki 100letnice njegovega rojstva. Začeli so nabirati doneske, in koncem l. 1886. bilo je nabranih 5420 gld. 25 kr. Ali neko koncizno obliko je projekt dobil šele l. 1887, ko se je po iniciativi pisateljskega društva sestavil odbor s tem nalogom, da omisi tak spomenik. Odbor, v katerem so zastopani po enakem številu članov pisateljsko društvo, mestni zastop Ljubljanski in Matica Slovenska, naročil je rojaku našemu, nadarjenemu kiparju Alojziju Ganglu na Dunaji, akademiku na akademiji umetnosti, naj osnutek napravi. Ta osnutek je ugajal, in vsled tega dobil je Gangl nalog, naj izvrši to delo. Kakor je videti iz proračuna, znašala bode skupna potrebsčina 7700 gld., namreč umetniku Ganglu za izdelovanje podobe 2700 gld., ližarni za livanje podobe 2500 gld. in kamnoseška dela za postament 2500 gld.

Kar se tiče umetniškega dela, je to skoraj že dogotovljeno in v dveh mesecih bode kipar, rojak naš Gangl, svojo nalogo dovršil popolnoma. Kolikor sem se prepričal po lastnem ogledu ter čul sodbe raznih strokovnjakov, med njimi slovečega profesorja Zumbusch-a, je delo tako, da je na čast umetniku ter bode v kras in ponos našemu mestu.

Tej potrebsčini 7700 gld. stoji nasproti pokritja le 5420 gld., kaže se torej primanjkljaj 2280 gld. V

pokritje tega primanjkljaja sodil je finančni odsek, da mora pri tej priliki priskočiti na pomoč dežela naša, ker tu gre za to, da proslavljamo moža, ki je velike kulturne važnosti za našo deželo in naš narod, in za to, da se kaj stori za kiparsko umetnost, ki je doslej ne samo v glavnem mestu Ljubljanskem, temveč po vsej deželi povsem zanemarjena. Iz teh dveh razlogov je sodil finančni odsek, da je tu privoliti večjo podporo, namreč 1000 gld. Z veseljem moram konstatovati, da je bil sprejet ta sklep v finančnem odseku jednoglasno, in zatorej predlagam kot poročevalec tega odseka:

Slavni zbor naj sklene:

Odboru za Vodnikov spomenik se dovoljuje podpora tisoč (1000) goldinarjev iz deželnega zaklada. (Obvelja. — Angenommen.)

Poslanec dr. Vošnjak:

Ker je pri prihodnji točki pričakovati daljše debate, finančni odsek pa ima veliko nujnega dela, ter je sklican že na 2. uro popoldne, predlagam, naj se seja sklene.

Deželni glavar:

Gospodje, ki pritrdé predlogu gosp. dr. Vošnjaka, da se današnja seja sedaj sklene, naj blagovolé ustati. (Zgodi se. — Gehört.)

Predlog je sprejet.

Finančni odsek zboruje danes popoldne ob 2. uri; seja upravnega odseka je jutri 22. t. m. ob 9. uri dopoldne, odsek za letno poročilo zboruje prihodnji torek ob 3. uri popoldne.

Prosim, to na znanje vzeti.

Prihodnjo sejo odredim za torek 25. t. m. ob 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom.

(Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Ali je kaj opomniti? Ako ne, tedaj sklepam sejo.

Konec seje ob 12. uri 45 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 12 Uhr 45 Min. nachmittag.